

باب اول - در احیاء اراضی موات و مباحه

ماده 141

ماده 141 - مراد از احیای زمین آنستکه اراضی موات و مباحه را بوسیله عملیاتی که در عرف آباد کردن محسوب است از قبیل زراعت، درختکاری، بنا ساختن و ... قابل استفاده نمایند.

ماده 142

ماده 142 - شروع در احیاء از قبیل سنگ چیدن اطراف زمین یا کندن چاه و ... تحجیر است و موجب مالکیت نمیشود، ولی برای تحجیرکننده ایجاد حق اولویت در احیاء مینماید.

ماده 143

ماده 143 - هر کس از اراضی موات و مباحه قسمتی را بقصد تملک احیاء کند مالک آن قسمت میشود.

ماده 144

ماده 144 - احیاء اطراف زمین موجب تملک وسط آن نیز میباشد.

ماده 145

ماده 145 - احیاءکننده باید قوانین دیگر مربوطه باین موضوع را از هر حیث رعایت نماید.

باب دوم در حیازت مباحات

ماده 146

ماده 146 - مقصود از حيازت تصرف و وضع يد است يا مهيا کردن وسايل تصرف و استيلا.

ماده 147

ماده 147 - هر کس مال مباحی را با رعایت قوانین مربوطه بآن حيازت کند مالک آن میشود.

ماده 148

ماده 148 - هر کس در زمین مباح نهري بکند و متصل کند برودخانه آن نهر را احیاء کرده و مالک آن نهر میشود، ولی مادامیکه متصل برودخانه نشده است تحجیر محسوب است.

ماده 149

ماده 149 - هرگاه کسی بقصد حيازت میاه مباحه نهر یا مجری احداث کند آب مباحی که در نهر یا مجرای مزبور وارد شود ملک صاحب مجری است و بدون اذن مالک نمیتوان از آن نهري جدا کرد یا زمینی مشروب نمود.

ماده 150

ماده 150 - هرگاه چند نفر در کنندن مجری یا چاه شریک شوند بنسبت عمل و مخارجی که موجب تفاوت عمل باشد مالک آب آن میشوند و بهمان نسبت بین آنها تقسیم میشود.

ماده 151

ماده 151 - یکی از شرکاء نمیتواند از مجرای مشترک مجرائی جدا کند یا دهنه نهر را وسیع یا تنگ کند یا روی آن پل یا آسیاب بسازد یا اطراف آن درخت بکارد یا هر نحو تصرفی کند مگر باذن سایر شرکاء.

ماده 152

ماده 152 - اگر نصیب مفروض یکی از شرکاء از آب نهر مشترک داخل مجرای مختصی آن شخص شود آن آب ملک مخصوص آن میشود و هرنحو تصرفی در آن میتواند بکند.

ماده 153

ماده 153 - هرگاه نهری مشترک مابین جماعتی باشد و در مقدار نصیب هر یک از آنها اختلاف شود حکم بتساوی نصیب آنها می شود مگر اینکه دلیلی بر زیادتی نصیب بعضی از آنها موجود باشد.

ماده 154

ماده 154 - کسی نمیتواند از ملک غیر آب بملک خود ببرد بدون اذن مالک اگر چه راه دیگری نداشته باشد.

ماده 155

ماده 155 - هر کس حق دارد از نهرهای مباحه اراضی خود را مشروب کند یا برای زمین و آسیاب و سایر حوائج خود از آن نهر جدا کند.

ماده 156

ماده 156 - هرگاه آب نهر کافی نباشد که تمام اراضی اطراف آن مشروب شود و مابین صاحبان اراضی در تقدم و تأخر اختلاف شود و هیچیک نتواند حق تقدم خود را ثابت کند با رعایت ترتیب هر زمینی که بمنبع آب نزدیکتر است بقدر حاجت حق تقدم بر زمین پائین تر خواهد داشت.

ماده 157

ماده 157 - هرگاه دو زمین در دو طرف نهر محاذی هم واقع شوند و حق تقدم یکی بر دیگری محرز نباشد و هر دو در یکزمان بخواهند آب ببرند و آب کافی برای هر دو نباشد باید برای تقدم و تأخر در بردن آب بنسبت حصه قرعه زده و اگر آب کافی برای هر دو باشد بنسبت حصه تقسیم میکنند.

ماده 158

ماده 158 - هرگاه تاریخ احیاء اراضی اطراف رودخانه مختلف باشد زمینی که احیاء آن مُقَدِّم بوده است در آب نیز مُقَدِّم می‌شود بر زمین متأخّر در احیاء اگر چه پائین‌تر از آن باشد.

ماده 159

ماده 159 - هرگاه کسی بخواهد جدیداً زمینی در اطراف رودخانه احیاء کند اگر آب رودخانه زیاد باشد و برای صاحبان اراضی سابقه تضییقی نباشد میتواند از آب رودخانه زمین جدید را مشروب کند و الاّ حقّ بردن آب ندارد اگر چه زمین او بالاتر از سایر اراضی باشد.

ماده 160

ماده 160 - هرکس در زمین خود یا اراضی مباحه بقصد تملک قنات یا چاهی بکند تا بآب برسد یا چشمه جاری کند مالک آب آن میشود و در اراضی مباحه مادامیکه بآب نرسیده تحجیر محسوب است.